



ב"ה

פרשת נשא

עגלה על שני הנשיאים

נשא ז, ג.

ביהדות אין מקום לבזבוז

אודות הקרבן הכללי שהביאו הנשיאים ביום הראשון – "שש עגלות צב ושני עשר בקר" – מצינו בזה דבר פלא. ובהקדים:

נדבת בני ישראל עבור המשכן היתה באופן של נדיבות לב גדולה ביותר, ועד שבמשך שני ימים בלבד הביאו בני ישראל את כל נדבת המשכן^[1], ולכן היה צריך להכריז ולהודיע ש"איש ואשה אל יעשו עוד מלאכה לתרומת הקודש", כי "המלאכה היתה דים גו' והותר"^[2] ועד כדי כך שלא נשאר לנשיאים מה להביא (מלבד "אבני השם גו'"), ו"לכך התנדבו בחנוכת המזבח תחלה".

ועל פי זה - צריך להבין: מדוע הביאו הנשיאים "שש עגלות צב" בלבד, "עגלה על שני הנשיאים", היינו, שכל שני נשיאים השתתפו יחד בקניית עגלה אחת, לכאורה, היה כל נשיא צריך לנדב עגלה אחת שלמה, ולשם מה היה זקוק להשתתפותו של הנשיא השני במחצית ההוצאות דקניית העגלה!?

...דהנה, פשיטא שאצל הנשיאים לא היה חסרון בתכונה ד"נדיב לב", ובודאי היתה באפשרותו וביכולתו הכספית של כל נשיא לקנות עגלה אחת בממונו הפרטי, ללא צורך שהנשיא השני ישתתף עמו בקניית העגלה [שהרי איתא בגמרא^[3] "שאין לך כל אחד ואחד מישראל (לא רק נשיאי ישראל) שלא היו עמו תשעים חמורים לובים טעונים מכספה וזהבה של מצרים", ונוסף לזה היתה גם "ביזת הים"] – ואף על פי כן, רואים בפועל שהנשיאים הביאו שש עגלות בלבד, "עגלה על שני הנשיאים", היינו, שכל נשיא נתן מממונו עבור מחצית ההוצאות דקניית עגלה אחת!?

נוסף לזה: מטרתן של העגלות היא – "לעבוד את עבודת אוהל מועד", "שתי העגלות . . לבני גרשון", כדי לשאת את יריעות המשכן וכו' "ואת ארבע העגלות . . לבני מררי", כדי לשאת את יריעות המשכן וכו'. ומאחר שמספר קרשי המשכן היה ארבעים ושמונה, הנה כאשר מחלקים ארבעים ושמונה קרשים לארבע עגלות, נמצא שבכל עגלה היו מטעינים שנים עשר קרשים (מלבד העמודים כו').

והנה, על פי המבואר בגמרא¹⁴ אודות אופן הנחת הקרשים על גבי העגלות, בהתאם לרוחב ועובי הקרשים ואורך ורוחב העגלות – מובן, שהקרשים היו מונחים (בחלקם על-כל-פנים) זה על גב זה. וכמבואר בגמרא¹⁵ שכן לוי היה הולך סמוך לעגלות, "דכי משתלפי קרשים הוה נקיט להו".

ועל פי זה – אם הנשיאים היו מנדבים שתי עשרה עגלות, היו יכולים להוסיף עוד כמה עגלות לבני מררי, ואז היו יכולים להניח את כל הקרשים על גבי העגלות עצמן, באופן של כבוד כו', ולא היה צורך להניחם בשטח מצומצם, באופן דקדק אחד על גבי הקרש השני!

והביאור בזה: ידוע הכלל שכל דבר צריך להיות באופן של שלימות, וכאשר מנצלים דבר מסוים, כוחות מסויימים וכיוצא בזה, צריכים לנצל זאת בשלימות, היינו, שלא ישאר פרט אחד שלא נוצל לתכליתו, כי אם ישנו פרט אחד שלא נוצל כדבעי, נמצא שפרט זה הוא לבטלה.

וזוהי אופן הנהגת הקב"ה – "ואני המתחיל", וכמו שכתוב "מגיד דבריו ליעקב חוקיו ומשפטיו לישראל" – ש"לא ברא הקב"ה בעולמו דבר אחד לבטלה", היינו, שכל פרט ופרט שנברא על ידי הקב"ה, יש לו תכלית ומטרה מסויימת שלכך נברא.

דלכאורה, מאחר שישנו ריבוי עצום של נבראים, דומם צומח חי ומדבר – מהו החסרון אם נאמר שישנה איזו כבשה קטנה שמסתובבת בעולם ללא כל מטרה, או שישנו איזה צמח הגדל בעולם ללא כל מטרה, או שישנו איזה גרגיר חול על שפת הים ללא כל מטרה, ואדרבה: יש מקום לומר שגדלותו של הקב"ה מתבטאת בזה שישנו ריבוי עצום של פרטי נבראים, עד שאין כל תשומת לב אליהם!

ואף על פי כן מדגישים ש"לא ברא הקב"ה בעולמו דבר אחד לבטלה", כי כאשר ישנו בזבוז ללא כל תועלת – הרי זה היפך השלימות, ולכן, בהכרח לומר שכל פרט בבריאה יש לו מטרה ותכלית מסויימת שלכך נברא.

וכידוע פתגם כבוד קדושת מורי וחמי אדמו"ר נשיא דורנו בשם אביו, שאפילו הפרט הכי קטן שבסוג הדומם, כגון: טלטול עלה מצד לצד על ידי הרוח, וכיוצא בזה, הרי זה בהשגחה פרטית...

וענין זה נתגלה לכל אחד ואחת מאתנו – כדי שנדע שגם הנהגתנו צריכה להיות בדוגמת הנהגת הקב"ה, היינו, להשתדל שלא יהיה דבר אחד לבטלה, אפילו פרט אחד בלבד, אלא לנצל כל ענין וכל פרט בתכלית השלימות.

והנה, מאחר שלא ברא הקב"ה בעולמו דבר אחד לבטלה – התבטא ענין זה גם במשכן, שזהו מקום השראת השכינה, כמו שכתוב "ושכנתי בתוכם".

...כאשר ישנם עגלות שבכחן לשאת שנים עשר קרשים, הנה אם יטעינום בששה קרשים בלבד, נמצא שמנצלים רק מחצית מהכח שהעגלה יכולה לשאת, ומחצית השנייה – מתבזבז לבטלה.

ולכן, למרות שכל נשיא היה מעונין לנדב את העגלה בעצמו (ללא השתתפות הנשיא השני במחצית ההוצאות) – הנה כאשר חושבים אודות שלימות המשכן, אי אפשר להביא יותר משש עגלות, כי בכחן של שש העגלות לשאת את כל המשא, ואם יביאו עגלות נוספות ויחלקו את המשא בין כל העגלות, הרי חלק מכחן של העגלות יתבזבז לבטלה (היפך השלימות).

דוגמא לדבר: כלי שרת מקדשים כשהם מלאים דוקא, היינו, כאשר מנצלים את כל הכלי בשלימותו (מבלי להשאיר חלק ריק בכלי, שחלק זה לא בא לידי שימוש). ועל דרך זה בנדון דידן: כל כחן של העגלות צריך לבוא לידי שימוש, ולכן, אין להרבות בעגלות יותר מכפי הדרוש לנשיאת המשא, שאז מתבזבז חלק מכחן של העגלות לבטלה.

קטע משיחת ליל י"ב סיון, רשימת השומעים בלתי מוגה.
תו"מ ה'תשמ"ב ח"ג ע' 1614

^[1] רמב"ן ויקהל לו, ג.

^[2] שמות לו ו-ז.

^[3] בכורות ה, ב.

^[4] שבת צח, א.

^[5] שבת צט, א.

פרויקט זו נוסד בימי השבעה לזכרון ולעי"נ הרב גבריאל נח זוגתו רבקה הי"ד
- שלוחי כ"ק אדמו"ר במומבאי, אינדיא

נדפס ומופץ ע"י הרה"ת ר' שלמה לרר ומשפחתו שיחיו
שלמה נחמ"ה, צבי"ה זלאטע רייזל, שמואל, מנחם מענדל, ישראל אריה לייב, יוסף יצחק,
שניאור זלמן, חיה מושקא, אברהם דוד, אהרן, חנה